

اعتراف به دستاورد «تقریباً هیچ»، این بار از زبان ظریف

نشریه «نیویورکر» جزئیات نشست اخیر وزیران خارجه ایران و 1+5 را منتشر کرد.

نشریه «نیویورکر»؛ جزئیات نشست اخیر وزیران خارجه ایران و 1+5 را منتشر کرد.

بنا بر این گزارش، «محمد جواد ظریف»؛ وزیر امور خارجه ایران در ابتدای این نشست فهرستی از گلیایه‌های ایران را طرح کرده و گفته است که ایالات متحده آنطور که در توافق هسته‌ای مقرر شده، تحریم‌ها را رفع نکرده و ما هنوز نمی‌توانیم در انگلیس یک حساب بانکی باز کنیم».

نیویورکر افزود: وزیر امور خارجه ایران، دولت آمریکا را به دلایل مختلف از جمله خودداری از صدور مجوزهای لازم برای فروش هواپیماهای «بوئینگ»؛ و «ایرباس»؛ به ایران به نقض توافق هسته‌ای متهم کرده و گفته است: «نمی‌خواهیم در این مورد بحث کنیم. اگر دنبال بهانه‌ای برای نقض توافق بودیم، انبوهی [از بهانه] داشتیم».

این نشریه با بیان اینکه تیلرسون در این نشست علیه فعالیت‌های منطقه‌ای ایران صحبت کرده، به نقل از وی نوشته است: «رفع تحریم‌ها ذیل مفاد برجام، رفتارهای غیرقابل قبول ایران را مقدور کرده است».

ظریف در پاسخ با اشاره به اینکه در زمان انعقاد توافق هسته‌ای طرفین تصمیم گرفته‌اند که مسائل مورد مناقشه دیگر را کنار بگذارند، گفته است که این بدان معنی است که ایران مجموعه‌ای از گلیایه‌های تاریخی خود را نادیده گرفت: «ایالات متحده همواره به ایران فشار آورده و ایران هم همواره مقاومت کرده است».

نیویورکر نوشت: تیلرسون در این نشست با یادآوری تسخیر سفارت آمریکا در تهران پس از انقلاب اسلامی، گفته است: «روابط معاصر ایالات متحده و ایران، اکنون 40 ساله است. این رابطه برآمده از انقلابی است که پس از آن سفارت ما محاصره شد و رفتار بسیار بدی با ما صورت گرفت... این رابطه بر اساس خشونت علیه ما شکل گرفته است».

وی سپس در مورد روابط دو کشور گفته است: «ما سندان بالا رفته و موهامان سفید شده. احتمالاً ما دیگر توان اینکه ماهیت این رابطه را تغییر دهیم نداریم... شاید باید بگذاریم که نسل بعدی تلاش کند».

بنا بر این گزارش، تیلرسون در گفت‌وگو با خبرنگار نیویورکر گفت: هرچند برجام را بخش کوچکی از روابط با ایران دانسته، اما گفته است که به اعتقاد او، آمریکا باید به این توافق پایبند بماند.

وی گفته است: «فکر می‌کنم این [توافق] از منظر اینکه محدودیت‌هایی بر ایران اعمال کرده، البته تا وقتی که قدرتمندان اجرا شود، فایده داشته است».

تأیید دستاورد تقریباً هیچ

اظهارات وزیر خارجه کشورمان، برای چندمین بار بر «دستاورد تقریباً هیچ برجام برای ایران» صحنه گذاشت. پیش از این نیز مقامات ارشد دولت بارها و بارها به دستاورد تقریباً هیچ برجام برای ایران اذعان کرده‌اند. اظهاراتی همچون «برجام تاکنون تقریباً هیچ دستاورد اقتصادی برای تهران در بر نداشته است» (سیف، رئیس‌بانک مرکزی)؛ «حداقل از نظر علمی 40 سال استاد دانشگاه هستیم، لذا این را می‌توانیم بگویم»؛ «هم اکنون و پس از پیش آمدن قضایای روایت تعداد زیادی از دانشمندان اروپایی که مقداری احتیاط می‌کنند از آمدن به ایران استنکاف دارند»؛ «به قول دانشگاهی‌ها این یعنی وضعیت آنها پیش از برجام بهتر از پس از برجام بوده است» (صالحی، رئیس‌سازمان انرژی اتمی)؛ «برای ارتباط با بانک‌های بزرگ جهانی دچار مشکل هستیم و آنها با ما کار جدی نمی‌کنند. انتظار ما این بود که بعد از برجام ما بتوانیم با بانک‌های بزرگ هم کار کنیم اما به دلایل مختلف ما هنوز نتوانسته‌ایم با این بانک‌ها کار کنیم» (طیب‌نیا، وزیر اقتصاد دولت یازدهم)؛ «برای اجرای برجام، به خاطر مجازات‌های آمریکا، هیچ یک از بانک‌های بزرگ اروپایی کار با ایران را شروع نکرده است» (ظریف، وزیر امور خارجه)؛ «تحریم‌ها روی کاغذ برداشته شده اما هنوز عملاً همه آنها برداشته نشده که مقداری به دلیل شرایط است و مقداری به دلیل شیطنت آنها و ایرادات زیادی هست که ما هم اعتراضات مفصلی به طرف مقابل کرده‌ایم» (عراقچی، رئیس‌ستاد پیگیری برجام)؛ «بعد از گذشت یک سال از اجرای برجام هنوز برای جذب فاینانس موفق نشده‌ایم» (جهانگیری، معاون اول دولت)؛ «آمریکا در ظاهر وانمود می‌کند به وظیفه‌اش عمل کرده است اما در خفا و پشت پرده نه تنها کاری انجام نداد بلکه سعی کرد همه چیز را به بن بست بکشانند» (صالحی، رئیس‌سازمان انرژی اتمی)؛ «به اعتقاد ما

حرکت‌هایی که در طول یک سال و نیم گذشته چه توسط دولت قبلی آمریکا و چه توسط دولت جدید آن صورت می‌گیرد، در موارد بسیاری بر خلاف تعهدات آمریکا در اجرای برجام است. (عراقچی، رئیس‌وزیر؛ ستاد پیگیری برجام)؛ «آیا آمریکا آماده است به متن برجام پایبند باشد، روحش به کنار. تاکنون واشنگتن هر دو را زیر پا گذاشته است. (ظریف، وزیر خارجه)»؛ «آمریکایی‌ها به بهانه‌های مختلف به دنبال اعمال یک‌سری تحریم‌های جدید هستند که با هیچ منطق و روح و متن برجام هم سازگار نبوده و در تعارض است. (روحانی، رئیس‌جمهور)»؛ «ما کم‌تر ناگزیر می‌شویم که پول خود را با چمدان حمل‌ونقل کنیم. (ظریف، وزیر خارجه)» و ...

عیار کارشناسی حامیان برجام

منتقدان دلسوز در سال‌های اخیر و به خصوص از بهار 94 تاکنون همواره به این مسئله تاکید داشتند که دولت، قواعد بدیهی همچون توازن تعهدات، همزمانی اجرای تعهدات، اخذ تضمین از طرف مقابل و پیش‌بینی برگشت‌پذیری امتیازات واگذار شده در صورت نقض عهد؛ را در برجام رعایت نکرده است.

بر همین اساس روزنامه کیهان-15 فروردین 94- چند ماه پیش از امضای برجام، در مطلبی با عنوان «برداخت نتیجه داد هسته‌ای می‌شود؛ ورود تحریم‌ها می‌ماند!» نوشت: «با توجه به محتویات توافق، این نتیجه به دست می‌آید که آنچه طرف غربی در این مذاکرات به دست آورد، شفاف، قابل شمارش و الزام‌آور است و در مقابل آنچه ما به دست آوردیم مبهم و قابل تفسیر است.»

در همان ایام-فروردین 94- مدیر مسئول روزنامه کیهان با اشاره به بیانیه مشترک قرائت شده در پایان مذاکرات ایران و 5+1 که از سوی محمد جواد ظریف وزیر امور خارجه و فدریکا موگربینی مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، تاکید کرد: «در یک کلمه باید گفت که اسب زین شده را داده‌ایم و افسار پاره تحویل گرفته‌ایم.»

منتقدان همواره بر عهدشکنی طرف مقابل و کارنامه سیاه آمریکا در توافقات بین‌المللی تاکید داشته و به دولتمردان سفارش می‌کردند که به این مسئله به صورت جدی توجه کنند.

اما در سوی مقابل، برخی از مقامات ارشد دولت و رسانه‌های به ظاهر حامی دولت، در موضوع برجام به دلیل سستی استدلال و فقدان دلایل کارشناسی، توهین، تخریب و ناسزاگویی را به عنوان تنها گزینه موجود در مقابل نقدهای کارشناسی دلسوزان نظام انتخاب کرده و تویخانه خود را علیه منتقدین نشانه رفتند.

منتقدان برجام در طول مذاکرات هسته‌ای دولت یازدهم تاکنون و به خصوص در بازه زمانی بهار 94 تاکنون همواره رویکرد ثابتی در نقد توافق هسته‌ای داشتند اما در سوی مقابل، حامیان برجام در این بازه زمانی اظهاراتی سراسر متناقض بیان کرده‌اند.

در اوج عهدشکنی‌های آمریکا در توافق و در حالی که دولت اوباما مودب! و باهوش!- تعبیری که مقامات ارشد دولت یازدهم به کار بردند- به صورت مکرر برجام را نقض کرده بود، حامیان برجام به صف شده و تاکید کردند که «امضای وزیر خارجه آمریکا تضمین است»؛ «مقامات آمریکایی قول داده‌اند که به برجام عمل کنند»؛ «آمریکا هیچگاه بخاطر یک توافق، پرستیژ و اعتبار بین‌المللی خود را خدشه دار نمی‌کند»؛ «به مذاکره با آمریکا خوش بین هستیم» و... اما وقتی تشتت رسوایی برجام از بام افتاد، مدیر مسئول روزنامه زنجیره‌ای شرق در یک مصاحبه اذعان کرد که برای قبولاندن برجام به مردم، مجبور به اغراق و بزک توافق با آمریکا شدیم!

همچنین حامیان برجام که تا دیروز تاکید داشتند که «اروپا آقا اجازه است و باید با کدخدای آمریکا- بست»؛ پس از عهدشکنی‌های مکرر کدخدا! با تغییر موضع 180 درجه‌ای تاکید کردند که «آمریکا تنها یکی از طرفین توافق است و اروپا در کنار ماست».

این تحلیل که بیشتر به توهم شبیه بود خیلی زود رنگ باخت. تجربه ثابت کرده است که اعضای اروپایی 5+1 همواره سیاست‌های خود را با آمریکا هماهنگ می‌کنند. به دو نمونه از جدیدترین مصادیق این رویکرد توجه کنید. نمونه اول: «امانوتل ماکرون»؛ رئیس‌جمهور فرانسه-شهریور 96- گفت: «با توجه به تحولات وضعیت منطقه و فشار فزاینده‌ای که ایران به منطقه وارد می‌کند و با توجه به فعالیت رو به گسترش ایران در زمینه موشک‌های بالستیک، باید برای محدود کردن فعالیت موشکی ایران و تمدید محدودیت‌های برجام بر غنی‌سازی ایران برای دوران پس از سال 2025، با این کشور گفت‌وگو کرد.»

ماکرون در ادامه تاکید کرد: «برجام باید حفظ شود، اما در عین حال باید در زمینه تمدید محدودیت‌های برجامی، مسائل موشکی و منطقه‌ای با ایران گفت‌وگو کرد.»

این اظهارنظر دقیقاً هم راستا با اظهارات مقامات آمریکایی بود؛ یعنی تبدیل برجام از یک توافق مدت‌دار به توافقی

دائمی و اضافه کردن توان موشکی و قدرت منطقه‌ای ایران به توافق و درگیرکردن گام به گام مولفه‌های قدرت ایران به موضوع برجام.

نمونه دوم: «پیتر ویتینگ»؛ سفیر آلمان در واشنگتن-مهر 96- در مصاحبه‌ای با «ان‌اچ‌پی» اعلام کرد کشورش نگرانی‌های مشترکی با دولت آمریکا درباره فعالیت‌های منطقه‌ای و برنامه موشکی ایران دارد.

ویتینگ در ادامه ضمن اشاره به رایزنی آنگلا مرکل، صدراعظم آلمان با ترامپ درباره برجام گفت: صدراعظم، این نکته را به صراحت اعلام کرد که ما نگرانی‌های مشترکی با آمریکا درباره فعالیت‌های مخرب ایران در منطقه، آزمایش‌های موشکی این کشور و نقض حقوق بشر و غیره داریم و می‌توانیم درباره آنها بحث کنیم.

وی افزود: من فکر می‌کنم ما باید با همکاری یکدیگر جلوی این چالش‌های ایران را بگیریم، اما بر اساس نگاه داشتن توافق هسته‌ای.

همچنان حفظ برجام به هر قیمت!

وزیر امور خارجه کشورمان در هفته‌های اخیر چندین بار بر «رومی» میز بودن گزینه خروج از برجام تأکید کرده است اما متأسفانه مجموعه مواضع دولتمردان این نگرانی جدی را به دنبال دارد که در همچنان بر همان پاشنه سابق می‌چرخد و سیاست حفظ برجام به هر قیمتی ادامه دارد و گویا قرار نیست مقابله‌ای عملی و جدی صورت گیرد.

آقای ظریف تأکید کرده است که «اگر آمریکا از برجام خارج شود، ما هم خارج می‌شویم»؛ این در حالی است که اکنون و با وجود گذشت حدود 26 ماه از امضای برجام، دولت حتی یک اقدام عملی در اجرای قانون اقدام متناسب و متقابل دولت ایران در اجرای برجام نداده است.

در قانون اقدام متناسب و متقابل دولت جمهوری اسلامی ایران در اجرای برجام؛ مصوب مجلس شورای اسلامی تأکید شده است که «دولت موظف است هرگونه عدم پایبندی طرف مقابل در زمینه لغو مؤثر تحریم‌ها یا بازگرداندن تحریم‌های لغو شده و یا وضع تحریم تحت هر عنوان دیگر را به دقت رصد کند و اقدامات متقابل در جهت احقاق حقوق ملت ایران انجام دهد و همکاری داوطلبانه را متوقف نماید و توسعه سریع برنامه هسته‌ای صلح‌آمیز جمهوری اسلامی ایران را سامان دهد به طوری که ظرف مدت دو سال ظرفیت غنی‌سازی کشور به یکصد و نود هزار سو افزایش یابد».

در شرایط فعلی لازم و ضروری است که مقامات ارشد دولت و مسئولان دستگاه دیپلماسی، با شجاعت و قاطعیت، اجرای شرط ابلاغی برجام را آغاز و راه خسارت فزونت و گستاخی بیشتر آمریکا را ببندند. مزیت ترامپ!

«الداد پاردو»؛ کارشناس مسائل ایران در دانشگاه عبری اورشلیم در سرزمین‌های اشغالی در مصاحبه با «لس‌ان‌جس» تأیید گفت: بهترین گزینه برای آمریکا این خواهد بود که از توافق (برجام) خارج شود و سپس با شامل کردن موضوع موشکی، آن را بهبود بخشد.

پاردو مدعی شد: مزیت ترامپ آن است درک ایران از او آن است که وی فردی غیرقابل پیش‌بینی است.

گفتنی است مدعیان اصلاحات پیش از این تأکید داشتند که «باراک اوباما»؛ رئیس‌جمهور سابق آمریکا آدم عاقلی است و تا بر سر کار است باید با او توافق کنیم و حالا می‌گویند ترامپ دیوانه است باید با او به توافق برسیم که دیوانگی نکند!

در روزهای گذشته ترامپ به مشاور ارشد تجاری خود گفته است؛ به مسئولان کشورها بگوئید ترامپ دیوانه است که امتیاز بگیرد!

تأکید بر حفظ برجام

«زیگمار گابریل»؛ وزیر امور خارجه آلمان ضمن درخواست از آمریکا برای خارج نشدن از برجام گفته است که برلین آمادگی دارد فشار دیپلماتیک بر ایران را افزایش دهد اما برجام نباید آسیب ببیند.

همچنین بلومبرگ در گزارشی به نقل از 3 مقام آمریکایی نوشت: رئیس‌جمهور آمریکا به دنبال استراتژی برای مقابله با ایران در عین حفظ توافق هسته‌ای است.

به گزارش فارس، این مقام‌های دولتی با بیان اینکه ترامپ از کنگره خواهد خواست تا قانون نظارت بر پایبندی ایران به توافق هسته‌ای را سخت‌تر کنند، گفتند هدف او از این استراتژی، نشان دادن جبهه‌ای متحد از دولت آمریکا و کنگره به کشورهای اروپایی است.

به گزارش خبرنگار اکونومیست، تونی بلر نخست‌وزیر سابق انگلیس درباره توافق هسته‌ای ایران گفت که مسئله عاقلانه آن است که این توافق حفظ شود.